

Dimitrie Bolintineanu

Conrad

poemă în patru cinturi și note explicative

(fragmente)

1867

CÎNTUL I

Ionienele

Era cînd farul lumii, în mare apuind,
Poleie rochia nopții cu stele de argint,
Și-n calea sa umbroasă, sub negrele-i picioare,
Așterne valuri albe, suflate de dulci boare,
Munți, plaiuri, văi rîzînde și fragede grădini,
Ce-noată în oceane de umbre și lumini.
Cotind pe Cornul d-aur, ieșea în Propontide
Un vas, spărgînd cu pieptul tărîmele lichide.
Dar cine-i omu-acesta ce-n vas stă izolat?
E trist sau este mîndru? mai mulți au întrebat.
Un servitor răspunde cu oarece sfială
Că Țara Românească e țara sa natală;
Conrad e al său nume; că este exilat,
El pentru libertate poporu-a rădicat.
Proscris din a sa țară, el fără țel se duce
Oriunde îi surîde un cer senin și dulce;
Dar cugetele sale se-nturnă nencetat
Spre patria iubită ce-n doliu a lăsat...
Credea în viitorul promis umanității,
Precum și în triumful justiției, verității,
Deși avea momente cînd sufletu-i coprins
De cugetile sceptici parcă zdrobit și stins.
Iubea să facă versuri, deși prea rar le scrie:
A strînge arta-n reguli credea că-i o sclavie.
Era poet el însă în suflet și scria
În proza pitorească tot ceea ce simțea.
El trece toată noaptea sub domele tăcînde,
S-asculte armonia naturii îmbătînde.
În toate-aceste locuri, oriunde el privește,
Apare-o lume moartă, ce-n suvenir trăiește.
În Helesponte, vasul pătrunde linistit.
Conrad rădică fruntea și pare-ntinerit.
Colo fusese Sestos, locaș de desfătare,
Ce-amintă dulce nume și-l trage din uitare:
Pe grațioasa Hero, cu genele de fir.
Așa Conrad deșteaptă acest trist suvenir:
- “Tu, zee cu păr d-ambru și tînăr-adorată

În templul de la Sestos, locaş dezmiardător,
Ascultă preoteasa pe Hero-namorată

Şi vin în ajutor!

Această lungă noapte Leandru meu nu vine!
În dar veghez în turnu-mi şi farul am aprins!
Sufla pe mare vîntul, şi prin întunecime

Ast far de vînt s-a stins!

De ce nu vine încă, poţi tu a-mi spune, zee,
Rămas-a în Abidos de vînt împotrivit?

Sau marea amorată de dînsul, Cytheree,

În unde-i l-a sorbit?

De juna preoteasa ce-ţi servă, zi şi noapte,
O, zee, te îndură şi spune un cuvînt.

Phebus acum apare şi nişte surde şoapte

Aud trecînd pe vînt.”

Aşa se roagă Hero la zee cu-nfocare.

Cyprisa nu răspunde. Phebus a răsărit;

Şi corpui lui Leandru zdrobit, adus de mare,

Pe mal s-a tipărit.

Amanta desperată revarsă în suspine

Durerea ce se naşte în sufletu-i duios,

Şi plîngerile sale d-amărăciune pline

Răsună dureros:

- “Sub mirtii ce se-nclină pe templul Cythereei,

Eu, Hero, preoteasa şi favorita zeei,

Cînd soarele dispăre în aburi de rubin.

Pe harpa-mi de ivoriu cîntam un imn divin;

Văzui trecînd la templu Leandru-ntîia oare,

El îmi păru mai dulce decît frumosul soare,

D-o patimă arzîndă tot sînu-mi fu coprins;

Luptam a stinge focul, dar focul fu nestins!

Rugai pe Cythereea să vie-n apărare,

Dar ea vărsă în sînu-mi o flacără mai mare!

Leandru înţelese cît el era iubit,

Cîntările-mi arzînde ferice i-au vestit.

Cu degete de roze amorul îi deschise

Ast sîn plin de iubire, de fermece, de vise;

Perfida Cytheree, pe fruntea astui loc

Făcînd ca să plutească cosiţa sa de foc,

Prefumul voluptăţii în aer revărsase:

Tot sufletul de dînsul în Sestos se-mbătase.

O, timp de fericire ce nu poci să exprim,

Amor, o, foc din ceruri, o, simţimînt sublim!

Cum vă schimbăraţi cursui şi cum divina miere

În cupa vieţii mele s-a prefăcut în fiere!

Leandre, dulce soare al sufletului meu,

Tu ai pierdut lumina ce-atît iubisem eu!

Stins, tu te-nchini pe ţărnu-mi ce cu a ta junie

Se-mpodobe ca noaptea cu steaua aurie.
D-acuma întristarea domni-va cu dulci șopti
Și paserea Minervii va-nlocui prin nopți
Suavele acorduri, ce două lire june
Pe boarea dulce-a serii făceau ca să răsunе.
Iar tu, o, muma Herii, plîngi pe copila ta!
Cosîțele-i bălaie nu vei mai răsfața!
Zei cruzi, oh! de la Hero, ce în durere geme,
Primiți drept sacrifice profundele blasfeme!
Voi ați vărsat în sînu-mi amorul fericit
Și voi loviți pe Hero, zei cruzi, căci a iubit!”
Așa se plînge Hero pe turnul dupe mare,
Și, mai plecînd în lacrimi vederea spre pămînt,
Ea se aruncă-n valuri, și soarele răsăre
P-albastrul ei mormînt.
Așa lăsa să cînte în vaga suvenire
Conrad, în Helesponte, poetica-i gîndire.
Acolo fuse Troada, pe unde-au strălucit
Eroii ce poetul Omer a nemurit.
Aceste-antice locuri, aceste mari ruine,
D-ursita omenească vorbesc cu mult mai bine
Decît o poate spune orice religiuni,
Orice filosofie, nebune ficțiuni!
Ce lucru-i cîmpu-acesta? O urmă de turbare,
De patimi frămîntate în oarba exaltare;
Un lac fatal de sînge, ce muritorul chiar
Vărsa să mulțumească instinctul său barbar;
O luptă între semeni: popoarele nebune,
Luptînd ca să împace fatal-ambițiune
A celor ce-i guverna, crezînd că se muncesc
Să aibă-o libertate, pe cînd ei se robesc,
Crezînd să dobîndească un nume, ficțiune!
Și cărui zic putere, mărire, națiune!
Ei uită că s-arată un timp cînd toate mor,
Cînd un mormînt pe toate apare-ntristător.

(D. Bolintineanu, *Conrad*, în Id., *Opere alese*. Studiu introductiv de D. Păcurariu. Text stabilit de R. Ocheșanu și Gh. Poalelungi, I, *Poezii*, EDP, București, 1961, pp. 324-325)